

Poznávať poézi(o)u

„Srdce Juraje Hordubala se kdesi ztratilo a nebylo nikdy pohřbeno.“

Nedávno som nechal istú súčasnú slovenskú prózu nedočítanú, pretože mi padol do ruky antikvárny úlovok – „noetická trilógia“ Karla Čapka, teda *Hordubal*, *Povětroň* a *Obyčejný život*.

Úvodná veta editoriálu je bodkou za príbehom Juraja Hordubala z prvej prózy trilógie. Na margo poslednej vety: Niekde som čítal, že keď k niečomu dostanete spoiler, o to viac si samotné dielo užijete – umelecké dielo tak, vraj, nevnímate ako niečo, čo celou svojou váhou smeruje k vlastnému ukončeniu, ale máte tendenciu oceňovať aj drobnejšie detaily, z ktorých sa celá mozaika skladá. Hoci Čapkov *Hordubal* je príbehom, ktorý niekam smeruje (dokonca má presne vyrátanú makrokompozíciu), poskytuje čitateľovi katarziu nielen v závere, ale aj na viacerých iných miestach. Na tom, ako sú niektoré pasáže napísané, je skrátka čosi vyslovene očistujúce a nesmierne krásne. Odporúčam na čítanie (napriek, alebo práve pre vyspoilovanie), ja sa k tomu istotne niekedy vrátim.

Ozaj, prečo vlastne čítame texty opakovane? Nie sú to vždy len tie isté písmená, poskladané do tých istých slov, viet, odsekov? Sú aj nie sú. Tak napríklad: Máte obľúbenú báseň, ktorú ste čítali iba raz? Ja nie. Povedal by som, že je to tým, že skutočne dobrá báseň (ale aj prozaický text) sa dá poznávať (takmer) donekonečna. Čítaním postupne spoznávame spoznávanie výseku sveta niekým iným.

Takéto vrstvenie noetických, teda poznávacích rovin, čiže uvažovanie o možnostiach poznania a poznávania, ma nesmierne fascinuje. V téme čísla, ktoré držíte v rukách, takto môžete poznávať tri básne a troch ich autorov, ale skrz samotné interpretačné texty aj myslenie jednotlivých interpretov. Ako mimoriadne zaujímavé sa mi javí noetika písania o poézii prof. Jána Zambora, ktorý je aj mojím školiteľom a básňam sa takýmto múzicko-mikroskopickým spôsobom venuje už dekády. Nuž a pre mňa osobne má čítanie umeleckého textu rovnakú kvalitu ako dobrodružná expedícia na neprebádané miesto našej planéty – alebo dokonca inej planéty! Ó, Ivanovi Laučíkovi by sa takáto charakteristika iste páčila, ale to už len na margo autorov vo vnútri časopisu interpretovaných básní.

„Nevím, jak se jmenuje, jméno přišlo zkomoleno; ale byl zapsán jako Kubánek.“

Druhá časť Čapkovej trilógie o poznávaní – *Povětroň* – sa uzatvára vetou, ktorá potvrdzuje, že fabulácia básnika o pôvode človeka, ktorého lietadlo sa zrútilo a ktorý napokon umiera v nemocnici, sa až zázračne presne prekryla s realitou. Teda až takto môžeme realitu poznávať prostredníctvom básnenia? Samozrejme, je to Čapkova fikcia a Čapkova hypotéza, ale hypotéza, ktorá si zaslúži poctivé overenie – napríklad aj cez tie tri básne, ktorým venujeme tému tejto *Knižnej revue*.

Matúš Mikšík

P. S.: „Aby po ňom zůstalo všecko v pořádku.“ To je posledná veta *Obyčejného života*, ktorý som – spoiler – ešte nedočítal.

Obsah

AKTUALITY

02 Z politiky sa vytratila diskusia o budúcnosti (správa, Martin Kováč) / Román pre hlbavých čitateľov (správa, Lubica Hroncová) // **04** Ceny z Letohradu (správa, Ivan Szabó) / Krajínou Žilinského literárneho festivalu (reportáž, Jano Ničík) // **06** Tretí Novotvar za nami (reportáž, Nina Podmanická) // **08** Projekt vracia čítanie do rodín (reportáž, Veronika Šikulová) / Keď ľuďom záleží na ich práci (reportáž, Dado Nagy) // **09** Národná cena za dizajn (aktualita)

TÉMA - INTERPRETÁCIA BÁSNE

11 Od básne očakávam umeleckú stavebnosť (rozhovor s Jánom Zamborom, Matúš Mikšík) // **13** Interpretácia básne Jána Stacha Kováč (interpretácia: *Kováč / Stavebnosť básne*, Ján Zambor) // **16** „Pútnické“ básne Miroslava Válka (interpretácia: *Drobnosť / Domáca úloha*, Ján Gavura) // **18** Ukrutnosť, ale spravodlivá (interpretácia: *Ešte apríl / Havránok*, Matúš Mikšík)

KOMENTÁRE

20 Morom a (pra)lesom až k hviezdnejmu nebu (esej: *O stratenom jelenčekovi / Gerda. Príbeh veľryby / Gréta / Kniha džungle / Príbehy na dobrú noc pre rebelky*, Alexandra Debnárová)

RECENZIE

22 Dvadsať rokov Povedky (recenzia: *Povedka 1996 - 2016*, Tamara Janecová) // **23** Pracoval, aby mohol cestovať a nájsť sám seba (recenzia: *Svetobežník bez pasu*, Gabriela Rakúsová) // **24** Fixovanie už mnohokrát „premletého“ aktuálnym uhlom pohľadu (recenzia: *Horká chuť storočia*, Natália Mitková) // **25** Katalóg rehoľných odevov (*Rehoľné a mníšske rúcha na Slovensku*, Miroslava Kuracinová Valová) / Kučerovo miesto v slovenskej histórii (recenzia: *Knieža Matúš*, Ivan Szabó) // **26** Jeden, dva, tri, štyri... a krok vpred... rovno do neznáma (recenzia: *Žena v okne*, Juraj Holiš) // **27** O tetovaniach a Spiacej krásavici (recenzia: *Tinta*, Veronika Košičiarová) / Nevyhnutný zradca? (recenzia: *Judáš*, Jana Kičura Sokolová) // **28** Farebná prechádzka s Vincentom (recenzia: *Smäd po živote*, Miroslava Košťálová) / Od inšpirácie k literárnym agentom (recenzia: *O písaní*, Diana Mašlejová) // **29** Irving hibernuje. Zatiaľ (recenzia: *Ako oslobodiť medveďe*, Nina Podmanická) // **30** Dobrého málo býva – vreckový anjel je prepchatý cukrovou vatou (recenzia: *Príbeh Angelina Browna*, Edita Treščáková)

KLASIKA

31 Červený a biely (recenzia: *Plechový bubienok*, Milan Sabo)

PRÍBEH / ROZHOVOR

32 Hľadá sa nový život pre antikvariát (rozhovor s Mirom Dvoranom, Beáta Beláková)

Z NOVÝCH KNÍH

34 - 36 anotácie

knižná revue

www.litcentrum.sk

CENA
0,90 €

Strany 10 - 19

Stavebnosť básne
Ján Zambor